

ASPECTE PRIVIND ACTIVITATEA COMITETULUI JUDEȚEAN PUTNA AL P.C.R. ÎN ANUL 1945

Gheorghe Miron

Organizația Partidului Comunist Român a județului Putna a fost înființată la 15 septembrie 1944. Mai târziu, s-au organizat Sindicatele, Frontul Plugarilor, Apărarea Patriotică, Uniunea Patriotică, Uniunea Tineretului Comunist, A.R.L.U.S. etc. În scurt timp, comuniștii au introdus elemente în Primăria Focșani, la Poliție, unde au avut un comisar și doi agenți, au numit directorul Penitenciarului local, șeful Asigurărilor Sociale și pe cel al Grădinilor Comunale.

La 27 aprilie 1945, Secția Putna a Partidului Comunist a raportat Regionalei Galați realizările de până atunci ale organizațiilor controlate de comuniști. Frontul Plugarilor se lăuda cu exproprierea a 10.704 ha de pământ și împrăștierea a 15.600 de țărani. În județul Putna existau 77.008 ha de teren arabil productiv și 49.289 ha de pământ ce nu putea fi cultivat. Datorită propagandei făcute în rândul țăranilor cu prilejul reformei agrare, 62.000 de săteni fuseseră deja atrași în Frontul Plugarilor și se spera că numărul acestora va spori considerabil.

Sindicatele care se aflau sub controlul comuniștilor erau, după cum recunoșteau chiar ei, slabe, manifestându-se doar prin întreceri sportive și editarea unui ziar de perete.

Uniunea Tineretului Comunist avea 80 de membri, în majoritatea muncitori, dintre care 16 erau în Comitetul de Partid Județean Putna.

Apărarea Patriotică avea 548 de cotizanți, dintre care 250 permanenți și 298 temporari. Membrii se ocupau cu ajutorarea

răniților din război, a orfanilor și a celor defavorizați de soartă. Erau înscrise 85 de femei, se țineau conferințe și aveau loc întruniri.

La Uniunea Patriotică existau neînțelegeri din cauza fostului responsabil I. Stavarache, care nu voia să predea arhiva preotului Streche, fost legionar, care intuise bine noul mers al lucrurilor și se adaptase rapid, fiind numit în fruntea Uniunii Patriotice. Calitățile preotului de atragere a oamenilor erau apreciate de către noii săi tovarăși : *„Noul responsabil dă dovadă de multă pricepere și energie. S-au pus bazele unei universități libere. UP-ul are până în prezent 14 femei și 184 de bărbați înscriși”*¹.

La 5 mai 1945, Județeană Putna a raportat la Galați că numărul membrilor de partid din județ crescuse de la 249 la 291 în ultima lună și dădea informații cu privire la cei care compuneau conducerea locală :

„Vasile Băcioiu, român, modelier, necăsătorit, cinci ani vechime în partid, fost național - țărănist.

Alecu Rusu Hoiman, român, strungar, văduv, fără copii, cinci ani vechime în partid, nu a făcut parte din vreun partid politic în trecut.

Ștefan Blănaru, român, croitor, căsătorit, fără copii, cinci ani vechime, apolitic în trecut.

Cei trei tovarăși compun biroul politic al partidului.

Ion Calinof, român, tăbăcar, căsătorit, fără copii, două luni vechime în partid, fost simpatizant legionar.

Izu Iacobson, evreu, student, utecist, necăsătorit, cinci luni vechime, a fost sionist.

Gheorghe Munteanu, român, plugar, necăsătorit, cinci luni vechime în partid, fost prizonier în U.R.S.S., nu a făcut parte din nici un partid politic.

¹ Serviciul Județean al Arhivelor Naționale Vrancea (în continuare se va cita: S.J.A.N.Vn.), fond Comitetul de Partid Județean Putna, dosar nr. 3 / 1945, f. 2.

Alexandru Mihăileanu, român, electrician, căsătorit, opt luni vechime în partid, fost simpatizant P.C.

Ștefan Dașchievici, român, turnător, căsătorit, doi copii, cinci ani vechime în partid, nu a făcut politică înainte.

Mendel Lazarovici, evreu, bombonar, căsătorit, un copil, opt luni vechime în partid, apolitic în trecut.

Milea Mărgărit, român, fierar, căsătorit, un copil, două luni vechime în partid, apolitic în trecut ”².

Este important de subliniat faptul că secretarul de partid local, Vasile Băcioiu, fusese trimis de către Regionala Galați la Focșani în luna martie 1945, ca instructor sindical și responsabil cu organizarea partidului în Mărășești și Adjud.

La sfârșitul lunii mai 1945, Organizația Putna a Partidului Comunist Român arăta Organizației Partidului Comunist Român Dunărea de Jos Galați motivele pentru care comuniștii nu se bucurau de succes în județ: *„Fasciștii și reacționarii din interiorul țării folosesc la maximum svonuri bine împletite cu defetism la adresa guvernului. Marea majoritate a populației opinează împotriva condamnării la moarte a criminalilor de război, spunând că faptele săvârșite de aceștia au fost făcute la ordin. Țăranii împroprietăriți și din muncitorii de la orașe aduc laude guvernului. Pe plan extern, reacțiunea intensifică la maximum svonul că o înțelegere între anglo - americani și ruși este imposibilă, dat fiind interesele diametral opuse, spunând că o ciocnire este inevitabilă. Datorită acestui svon întreținut de reacționari noi pierdem mult, pentru faptul că unele elemente cu simpatie pentru noi ezită a se încadra, fiind stăpâniți de teama isvorâtă din cele arătate mai sus”³.*

Vasile Băcioiu, secretarul comuniștilor locali, arăta și situația membrilor de partid din județ, care ajunseseră la 347 de persoane, dintre care 157 la oraș și 190 la țară. Numărul acestora trebuia să fie de 350, însă trei dintre aceștia fuseseră excluși din partid pentru

² *Ibidem*, dosar nr. 1 / 1945, f. 17.

³ *Ibidem*, dosar nr. 11 / 1945, f. 12.

următoarele motive: Teodor Șerban, din comuna Movilița, era caracterizat anarhic, bețiv, cartofor și necinstit. Brecher Herman, din Focșani, fusese exclus pentru escrocherie și abuz de putere în numele comuniștilor, iar Jinga Neculai, tot focșănean, a fost exclus din partid la ordinul special al Comitetului Central din București.

Un rol fruntaș în evidențiere l-au avut celulele comuniste de la C.F.R., Îmbrăcăminte, Constructori și de la Uniunea Patriotică, „*prin elementele dinamice care le conduceau*”⁴, iar fostul prefect al județului Putna, colonelul Theodor Botez*, se remarcase pe linia campaniei agricole și propagandei pentru reforma agrară.

În ceea ce privește sindicatele care se aflau sub controlul comuniștilor, acestea erau în număr de zece în tot județul, aveau un număr de 1.335 de membri și încasări de 265.589 lei⁵.

O grea lovitură au primit comuniștii în județul Putna odată cu înlocuirea colonelului Theodor Botez de la conducerea Prefecturii cu Constantin Chele *. Imediat după instalarea sa la cârma județului, acesta a schimbat 24 de primari comuniști în comunele: Pănțești, Mircești, Diochești, Panciu, Străoane de Jos, Berești, Spinești, Clipicești, Drăgușani, Nămolosa Târg, Câmpineanca, Jorăști, Cornățelu, Bâlca, Urechești, Valea Seacă, Fitionești, Găgești, Orbeni, Domnești, Bătinești, Satu - Nou, Vânători și Mera. Toți primarii din aceste localități au fost înlocuiți cu liberali⁶.

⁴ *Ibidem*.

* **Theodor Botez** - prefect al județului Putna în perioada martie - 10 iunie 1945 (Cezar Cherciu, *Focșanii - O istorie în date și mărturii (sec. XVI - 1950)*, Editura Andrew, Focșani, 2010, p. 494).

⁵ S.J.A.N.Vn., fond Comitetul de Partid Județean Putna, dosar nr. 1 / 1945, f. 19.

* **Constantin Chele** - avocat; membru al Partidului Național Liberal; prefect al județului Putna în intervalul 11 iunie - noiembrie 1945 (Cezar Cherciu, *op. cit.*, p. 494).

⁶ S.J.A.N.Vn., fond Comitetul de Partid Județean Putna, dosar nr. 7 / 1945, f. 7.

Poate de aceea, Vasile Băcioiu a trasat ca sarcină comuniștilor din județ întărirea legăturilor politice cu liberalii conduși de Gheorghe Tătărescu, în speranța de a diminua influența celor ce refuzaseră colaborarea cu comuniștii. Băcioiu a cerut „*intensificarea luptei împotriva partidelor istorice, reacționarilor și fasciștilor, combătând just ideologia lor șovină, reacționară, teroristă, huliganică, de răpire a pământurilor de la țărani împroprietăriși, de desființare a drepturilor cucerite de muncitori, lămurind și mobilizând toate categoriile sociale în lupta pentru dizolvarea partidelor reacționare agresoare a lui Maniu și Brătianu*”⁷.

Pe plan economic se dorea intensificarea muncii de reconstrucție a țării, mărirea producției, definitivarea urgentă a reformei agrare și terminarea muncilor agricole.

Lupta pentru înfrățirea naționalităților conlocuitoare și o politică de pace și bună vecinătate cu vecinii țării și în special cu U.R.S.S., erau considerate chestiuni esențiale pentru consolidarea democrației⁸.

În luna iunie 1945, numărul membrilor de partid a ajuns la 291 în tot județul, ducându-se o intensă propagandă prin distribuirea a 800 de exemplare din „*Scântea*” și prin sosirea de la Galați a 20 de activiști cu sarcina de a activa la țară.

Din cele 13 celule de partid din județ, s-au evidențiat cea de la Mărășești, unde cei nouă membri au reușit să schimbe primarul și personalul polițienesc și plănuiau înființarea unei cooperative, și cea din comuna Neicu, unde activau Teodor Antochi, secretarul celulei, Guță Popa, responsabilul de cadre și Partenia Antochi, responsabilă cu Agit - Prop⁹.

Vasile Băcioiu arăta că eforturile de creștere a partidului erau îngreunate de lipsa banilor, a oamenilor și a mijloacelor de locomoție. El s-a scuzat în fața șefilor săi pentru rezultatele slabe pe care

⁷ *Ibidem*, dosar nr. 1 / 1945, f. 2.

⁸ *Ibidem*.

⁹ *Ibidem*, f. 20.

comuniștii le aveau în județ, menționând cât de grea era munca sa: „*Avem mult de suferit. Sarcinile care stau în fața secretarului de partid sunt așa de multiple, încât acest post devine un mijloc de distrugere a oamenilor de partid, dacă nu se poate sistematiza această muncă. În virtutea celor de mai sus, cer asentimentul Legionei pentru crearea unui birou permanent al partidului, pentru ca secretarul să aibă mobilitate, să poată lua contact cu masele. Se aud voci din mase care caută partidul, caută conducătorii partidului pe care nu-i văd decât în mică măsură*”¹⁰.

La 8 iulie 1945, Vasile Băcioiu a trimis la Galați, la Școala de Cadre a Partidului Comunist, cinci persoane din județul Putna, pentru formare: Seceleanu Gheorghe, fiul primarului din Adjud, Nedelcu Nicolae din Pătești, Rotaru Ion din Răstoaca, Savin Gheorghe din Odobești și Boboccea Ion din Focșani. Aceștia aveau vârsta cuprinsă între 23 și 54 de ani și aveau, în medie, doar patru clase primare absolvite.

Mai târziu, au fost trimiși la studii următorii:

„*Rusu Emil din Mărășești, are studii superioare, punctual și ordonat.*

Cursaru Eugenia din Mărășești, membră de partid, absolventă a liceului, fiica primarului din Mărășești.

G. Damian, membru de partid.

Botez Paul, membru de partid, fiul fostului prefect Theodor Botez.

Rusu Petre, fost prizonier în U.R.S.S., a activat și în ilegalitate, are trei luni și o zi de închisoare și trei luni de lagăr la Tg. Jiu, pentru activitate ilegală.

Beșchie Maria, membră de partid, învățătoare, școala de surori de caritate”¹¹.

¹⁰ *Ibidem*, f. 22.

¹¹ *Ibidem*, f. 31.

Aceștia urmau să beneficieze de instruire specială, pentru a putea deveni, la rândul lor, instructori la Școala de Cadre ce urma să se deschidă la Focșani.

Cum comuniștii acaparau, treptat, funcții importante de conducere, tot ei erau acei care se ocupau de epurări, îndepărtându-i, sub pretextul că ar fi fost „fasciști”, „antisemiți”, „legionari” sau „criminali”, pe cei care li se împotriveau.

Pentru a fi menținut în slujbă sau a fi angajat într-o funcție bugetară, o persoană avea nevoie de o adeverință din partea Comitetului de Partid Județean Putna prin care să fie recunoscută calitatea de bun „democrat”.

Este și cazul lui Tuță Marin, fostul șef al Poliției Focșani și protector al comuniștilor în anii trecuți, care a primit o Dovadă semnată de Vasile Băcioiu, prin care i se atesta calitatea de „democrat” :

„Dovadă

Se adeverește de noi că dl. Tuță Marin, fost șeful Poliției Focșani, este caracterizat ca o persoană democrată, bazat pe cele arătate mai jos, după ce în prealabil am cercetat pe membrii noștri de partid.

În timpul prigoanei fasciste i-a scutit de vize săptămânal pe băieții noștri, i-a prevenit asupra ordinelor Siguranței Generale, le-a adus la cunoștință să se ferească de agenții provocatori din serviciul Siguranței Locale (cazul agentului Croitoru, în legătură cu trădarea lui față de tov. Ștefan Mihăileanu, acum ajutor de primar la Focșani), iar după 23 august 1944, pe timpul guvernării Rădescu, le-a dat arme iar la ordinul Siguranței Generale de atunci de a se controla toate formațiunile politice dacă posedă arme, Dl. Tuță i-a prevenit pe băieții noștri să se ascundă. Menționăm că din luna octombrie 1944, Dl. Tuță Marin este membru al Uniunii Patriotice Putna.

Secretar, V. Băcioiu”¹².

¹² Ibidem, dosar nr. 7 / 1945, f. 16.

Despre cazul agentului Croitoru, recrutat de Poliție, Ștefan Mihăileanu, comunist de frunte din Focșani, spunea că a luat legătura cu acesta de mai multe ori în trecut, sfătuindu-se cu el cu privire la mai multe moduri de a acționa. După câteva întâlniri cu Croitoru, Mihăileanu a fost chemat de către Tuță Marin, care i-a spus tot ce discutase cu acel Croitoru, cuvânt cu cuvânt, și l-a sfătuit să întrerupă orice contact cu el întrucât fusese recrutat de către Poliție. Mihăileanu s-a interesat apoi de modul în care Croitoru intrase în slujba Poliției : „În urmă am aflat că acel Croitoru era de origine evreu, trebuind să se prezinte la munca de război și, spre a nu fi trimes la muncă, a fost câștigat de Poliție ca informator...”¹³.

Ștefan Mihăileanu ne oferă câteva date privitoare la activitatea sa de ajutor de primar al orașului Focșani : „Deși la 23 august, când am cucerit primăria, printre alte lipsuri totale găsite este și grajdurile comunale unde n-am găsit nimic, nici cai, nici căruțe, nici oameni pentru curățenia orașului, cu greutăți enorme am reușit să redresez situația : cai, căruțe, oameni, cu care fac față și în perspectivă de a înzestra cu toate mijloacele necesare salubrității publice. Se putea realiza și ceva mai mult, dar șef de grajd a fost un legionar notoriu care la auzul arestărilor de legionari a fugit, iar eu l-am înlocuit cu un tov. membru de partid, cu care în cursul lunii aprilie am reușit să realizez ce nu s-a putut face timp de 7 luni. Am instalat baie pentru muncitorii de la grajd și am organizat pe toți muncitorii și meseriașii de la salubritate în sindicat. Din diferite economii bănești am cumpărat material și am confecționat 50 de perechi de bocanci cu care i-am încălțat, căci erau desculți. La facerea bugetului, le-am majorat salariile de la 7.000 lei pe lună la 20 - 25.000 lei pe lună, iar acum mă trudesesc să le fac și alte avantagii : îmbrăcăminte și rufărie... Totodată muncitorii de la întreprinderile comunale, fiind cu salarii de mizerie, ne-am impus și am reușit să le ridic salariile de la 10 și 12.000 lei pe lună, la 40, 50 și 55.000 lei pe lună...”¹⁴.

¹³ Ibidem, dosar nr. 1 / 1945, f. 67.

¹⁴ Ibidem.

Ștefan Mihăileanu s-a implicat și în organizarea funcționarilor și a micilor patroni publici din Focșani în sindicate, puse la dispoziția comuniștilor. A mers la București, la Confederația Generală a Muncii, unde mai întâi s-a interesat de modul în care trebuiau organizați micii patroni meseriași și apoi a luat legătura cu Uniunea Sindicatelor Funcționarilor Publici din România. După ce a primit instrucțiuni, s-a întors la Focșani unde a format întâi comitete de acțiune atât la micii meseriași patroni cât și la funcționarii publici. Mai târziu, la 25 martie 1945, a convocat o întrunire publică în sala Ateneului din Focșani, unde a vorbit despre importanța organizării în sindicate. După o săptămână a convocat breslele tuturor meseriașilor din Focșani, în sala mare a Primăriei, și a pus aici bazele a șase sindicate profesionale. În paralel cu această acțiune, a convocat o adunare a tuturor funcționarilor publici, pe instituții, alegând pentru fiecare instituție câte un subcomitet, iar la 20 aprilie 1945, în sala mare a Primăriei, *„într-o atmosferă însuflețită după cele vorbite de mine și alți prieteni funcționari, am procedat la alegerea comitetului funcționarilor publici din Focșani...”*¹⁵.

În luna august 1945, Vasile Băcioiu nu era mulțumit de activitatea Comitetului de Partid Județean Putna din mai multe motive. Considera că nu se activase îndeajuns pentru măfîrda numărului de membri, iar partidul nu a fost popularizat suficient în rândul maselor și nici nu a fost evidențiată contribuția comuniștilor în aplicarea reformei agrare.

Situația economică deosebit de dificilă cu care se confrunta România în acea perioadă a fost o piedică, în opinia lui, în calea expansiunii comuniste în lumea satelor.

Vasile Băcioiu arăta că *„au fost lipsuri în ceea ce privește vigilența noastră, reușind să se introducă în sânul organizațiilor noastre elemente cu manifestări nesănătoase și cu trecut politic dubios, care au fost însă demascate și înlăturate la timp”*¹⁶.

¹⁵ *Ibidem*, f. 68 - 68 verso.

¹⁶ *Ibidem*, f. 84.

O problemă deosebit de importantă pentru comuniștii locali a reprezentat-o infiltrarea în rândul cadrelor militare, pentru a câștiga câți mai mulți aderenți și a se trece la pasul final, scoaterea tuturor ofițerilor și a subofițerilor care făceau parte din vechiul regim. La adăpostul Armatei Roșii, în câțiva ani armata română a fost curățată de elementele „dușmănoase”, „fasciste” și „reacționare”, mii de ofițeri și subofițeri intrând în închisoare sau, în cel mai fericit caz, rămânând fără slujbe.

La 12 martie 1945, Ciofu Mihai, plutonier, a înființat la Focșani Resortul Militar din organizația Putna a comuniștilor. La început, el a dat note informative despre ofițerii „hitleriști”, „fasciști” și „legionari”, adică cei care se împotriveau comunizării țării.

Astfel, generalul Popescu, comandantul Brigăzii de Căi Ferate, era reclamat că aducea, în fața ofițerilor, subofițerilor și trupei, insulte comuniștilor români și Armatei Roșii.

Despre colonelul Kercea, comandantul Batalionului I Căi Ferate, Ciofu raporta că acesta, pe lângă injuriile aduse comuniștilor, Armatei Roșii și mareșalului Fiodor Ivanovici Tolbuhin, acesta le spunea soldaților că se va petrece o mare schimbare în țară, prin venirea englezilor și intrarea din nou în război împotriva U.R.S.S.

Generalul Batcu, un „vădit reacționar”, este și el reclamat de către Ciofu.

Același Mihai Ciofu s-a deplasat la Brașov, unde avea informații că un ofițer din Garnizoana de aici adăpostea ofițeri și subofițeri germani.

Despre activitatea lui Ciofu, Vasile Băcioiu arăta că acesta „*este în legătură permanentă cu partidul, a format o celulă militară la Reg. I C.F., care numără 12 membri de partid, recrutați personal de el, printre care și subofițeri. Tov. Ciofu raportează că în restul unităților din Garnizoana Focșani are celule și membri de partid în formare. Pentru punerea la punct a reacțiunii militare din Garnizoana Focșani, care este foarte puternică, Ciofu lucrează prin presă, punând*

la punct pe cei mai înverșunați reacționari, îmbărbătând și dând imbold ostașilor de a avea încredere în ziua de mâine”¹⁷.

La începutul lunii mai 1945, în județul Putna se aflau următoarele unități militare române: Regimentul 5 Pionieri, Regimentul 10 Dorobanți, Regimentul 11 Artilerie, Regimentul 4 Administrativ, Comenduirea Pieței, un pluton de infanterie la Panciu, un Comandament la Odobești și Detașamentul 4 Drumuri.

Munca dusă de Ciofu s-a dovedit rodnică, reușind racolarea pentru cauza comunistă a trei locotenenți: Ștefan Ion și Anghel Diaconescu de la Regimentul 10 Dorobanți și a lui Enică Victor, de la Regimentul 11 Artilerie.

Mai mult, Vasile Băcioiu îl considera câștigat pentru Partidul Comunist și pe colonelul Constantin Botez, comandantul Garnizoanei Focșani: *„Am informații despre el că este un om bine intenționat pentru noi. În trecut nu a avut culoare politică. Poate fi socotit un democrat sub rezerva activității de care eventual a dat dovadă”¹⁸.*

La 10 mai 1945, Mihai Ciofu l-a reclamat pe locotenentul Mihăilă Ifrim, care fusese mutat disciplinar de la Regimentul 9 Craiova la Regimentul 11 Artilerie din Focșani, care l-ar fi bătut pe soldatul Niculăieș Ion, simpatizant comunist. Ciofu afirma că soldatul ar fi fost bătut pentru motivul că locotenentul ar fi vrut să mușamalizeze descoperirea unui pistol mitralieră german, cu muniția aferentă, în casa unui cetățean. Soldatul Niculăieș Ion a primit 20 de lovituri, în fața trupei, însă pentru orientarea sa politică, fapt demonstrat și de cuvintele care i-au fost adresate de către locotenent în momentul în care îi era aplicată „corecția” fizică: *„să nu i se urce comunismul la cap”¹⁹.* În aceeași zi, soldatul Niculăieș Ion a mai primit o bătaie, de data aceasta din partea sublocotenentului Vulpan Aristotel, tot pentru convingerile sale politice.

¹⁷ *Ibidem*, dosar nr. 7 / 1945, f. 19.

¹⁸ *Ibidem*, dosar nr. 1 / 1945, f. 1.

¹⁹ *Ibidem*, dosar nr. 10 / 1945, f. 24.

Faptul că ofițerii Regimentului 11 Artilerie nu-i prea aveau la inimă pe comuniști este subliniat și de Mihai Ciofu: „*Vulpan Aristotel s-a exprimat în cancelaria bateriei, la o adunare a subofițerilor, că toți comuniștii vor fi trași în țeapă nu peste mult timp. Maistru Mihăilescu Gheorghe, un cunoscut reacționar, a strigat în fața întregului efectiv al Reg. 11 Artilerie, când era adunat pentru masă, că primul ministru Petru Groza este un prost și că nu poate conduce țara și că ostașii trebuie să aștepte zile mai bune, dar că acestea vor veni doar dacă ofițerii vor fi ascultați*”²⁰.

În opinia lui Mihai Ciofu, cei mai mulți ofițeri nu erau decât niște „*lichele îmbrăcate în haine militare care bat și torturează până la sânge, la fel ca în timpul dictaturii Antoneștilor, deși astăzi se cunoaște prin lege că nici un ostaș nu poate fi bătut. Rog partidul să ia măsuri*”²¹.

Toți ofițerii și subofițerii din județ au fost verificați de către comuniști pentru a vedea dacă le sunt sau nu de vreun folos, însă cei mai mulți nu se potriveau cerințelor acestora, câteva exemple fiind concludente:

„*Gheorghe Mihalache, locotenent, este foarte devotat muncii reacționare pe care o duce alături de cei din cuibul Manist, pentru care sacrifică multe nopți. Este înarmat cu două pistoale Bereta și de foarte multe ori și-a exprimat dorința să împuște comuniști și soldați sovietici. Pentru a afla unele secrete ale Armatei Sovietice, pus de Maniști, s-a împrietenit cu ofițerii sovietici cu care adesea se întreține. Atât el cât și socrul său Nicolae Oancea, aduc injurii grave Armatei Sovietice și guvernului actual, despre care spune că este format numai din mameluci care nu sunt buni de nimic. La fel și soția acestui pretins ofițer, lansează de câte ori are ocazia zvonuri tendențioase, spunând că în Rusia populația moare de foame și nu numai că nu ne dă nouă cereale, ci din contră, se cară de la noi pentru ei vagoane și vapoare de cereale.*

²⁰ Ibidem.

²¹ Ibidem.

Sârbu Gheorghe și Arsenescu Alexandru, amândoi au gradul de locotenent-colonel. Spun că guvernul actual intenționează să scoată afară din Armată toți ofițerii buni și să facă ofițeri din cei cu patru clase, așa cum este în Rusia. Ei speră într-un război apropiat, când englezii și americanii vor domina întreaga lume, când cu adevărat se va instaura Democrația în toate țările, și că numai atunci va fi adevărata libertate, nu așa cum vor să facă comuniștii.

Marinescu Ioan, colonel. Face politică Manistă pe față. Nu poate suferi pe comuniști. Spune că civilizația în U.R.S.S. există într-o mică măsură numai la Moscova iar în restul Rusiei oamenii trăiesc în cea mai neagră mizerie. Muncitorii nu au viață liberă și distractivă ca a celor din Anglia și America, unde fiecare cetățean are proprietatea lui. Tovarășii Pătrășcanu și Maurer sunt caracterizați de către el ca niște oameni de nimic, iar despre Ana Pauker afirmă că ea ar fi spus că numai prin foamete se poate comuniza România și din cauza asta suferă poporul.

Simionciu Ioan, plutonier major. Aduce injurii grave Armatei Roșii, este sigur de iminența distrugerii Uniunii Sovietice, iar despre conducerea actuală spune că vor câștiga alegerile la paștele cailor”²².

Propaganda comunistă în rândul soldaților era din ce în ce mai agresivă, fapt relevat și de generalul Ioan Popescu, comandantul Brigăzii de Căi Ferate din București. Acesta la o inspecție a Regimentului 1 Căi Ferate din Focșani, în fața a 80 de soldați, 16 ofițeri și 30 de subofițeri, a ținut următorul discurs: „Ostași, văd la voi o mare delăsare, nu mai sunteți ca altă dată, cu capul sus. Am impresia că ați uitat să trăiți în disciplină pe care ați învățat-o să o aveți față de ofițerii voștri sau v-ați molipsit de la acei nelegiuși ce mai sunt azi la noi în țară! Să nu credeți că rușii ne vor pune la umbră, ci ne vor ține mereu cu fruntea-n soare, căci n-am fost buni de nimic. Cu alte cuvinte, vă repet, muncă în toate domeniile, la cazărmi, în uzine, la calea ferată și la plug ca să putem plăti ceea ce datorăm ca să scăpăm de ei, de cei ce nu-i iubește nimenea! Să muncim noi, să

²² *Ibidem*, dosar nr. 8 / 1945, f. 24.

*ne conducem noi, să nu lăsăm să ne conducă păgânii...Să nu care cumva vreun ofițer sau subofițer să fie pus în slujba altor națiuni sau în slujba celor nelegiuți din interiorul țării!”*²³.

La 1 iulie 1945, Județeană Putna a Partidului Comunist era informată despre evaluarea ofițerilor și subofițerilor din Garnizoana Focșani, în vederea recrutării acelor care erau considerați buni pentru a fi comuniști. Veștile nu erau deloc îmbucurătoare pentru partid, căci peste 90 % din cei 169 de ofițeri și subofițeri erau catalogați ca „periculos”, „legionar”, „reacționar”, „îmbogățit”. Foarte puțini, mai ales subofițerii, erau considerați „simpatizanți” sau „prin educație poate deveni democrat”²⁴.

La Regimentul 1 Căi Ferate se remarcase, pentru comuniști, plutonierul Ioniță Aurel, care ținuse conferințe soldaților, încercând să-i pună la dispoziția Partidului Comunist. S-au evidențiat, de asemenea, sergentul Dimitriu Octav și plutonierul Boris Andrei, care au dus „muncă de lămurire” și au recrutat cadre noi în partid²⁵. Aceștia cereau să li se aducă pentru propagandă cărți, ziare și broșuri și încercau să înființeze un cinematograf al soldaților, pentru educație politică²⁶.

La sfârșitul lunii august 1945 se reușise crearea de celule comuniste la Cercul Teritorial Putna, Batalionul 7 Drumuri, Spitalul Militar Focșani și la Secția 4 Căi Ferate de la stația C.F.R. Cotești. Astfel, Resortul Militar ajunsese să numere 21 de membri oficiali, iar încă 40 de aderenți se aflau în pregătire.

Conform instrucțiunilor primite, celula de partid de la Regimentul 1 Căi Ferate și-a îndreptat atacurile împotriva ofițerilor „reacționari”, împotriva cărora fuseseră publicate, sub anonimat, articole defăimătoare, în ziarul local „Zorile”. Cu toate că s-a încercat să se afle cine ar fi în spatele atacurilor împotriva ofițerilor, „deși cu

²³ *Ibidem*, dosar nr. 10 / 1945, f. 95.

²⁴ *Ibidem*, f. 4 - 10.

²⁵ *Ibidem*, f. 16.

²⁶ *Ibidem*, f. 17.

*sume de bani, cu informații și contrainformații, cu trucuri de toate nuanțele, cum numai mintea învechită a reacționarilor poate concepe, cu toate acestea, nu s-a putut afla absolut nimic. Membrii celei au dat dovadă de cea mai mare conștiinciozitate și, într-adevăr, sunt demni de munca ce o duc pe linia partidului”*²⁷, lăuda Vasile Băcioiu conspirativitatea muncii depuse de comuniștii de la Regimentul 1 Căi Ferate.

O piedică în calea educației comuniste în armată era considerată lipsa unei camere proprii, a unei încăperi, la sediul partidului sau în altă parte, unde potențialii candidați să fie instruiți în parte. Îndoctrinarea se făcea o dată pe săptămână, iar cei care erau considerați cu adevărat demni de a intra în partid, erau admiși la ședințele de partid.

Plutonierul Ciofu Mihai se împăuna în fața superiorilor săi din partid, arătând că *„dacă în unele Regimente nu ar fi fost organizații de celule comuniste cu educația lor, s-ar întâmpla șapte anarhice greu de stăpâni”*²⁸. Iar despre faptul că nu se reușise recrutarea niciunui ofițer, acesta motiva că *„nu sunt încă buni de a deveni membri de partid. Sunt însă unii care intră duși numai de interese personale”*²⁹.

Până la sfârșitul lunii noiembrie 1945, cea mai mare parte a unităților din Garnizoana Focșani și din apropierea orașului, ca Panciu, Cotești, Odobești și Mărășești au fost încadrate cu secții de Educație, Cultură și Propagandă.

În fața agresivității propagandei comuniste, locotenent - colonelul Nicolae Kercea, comandantul adjunct al Regimentului 1 Căi Ferate, a adunat în ziua de 22 noiembrie 1945 tot efectivul, ofițeri, subofițeri și soldați și, în termeni nu tocmai reverențioși, *„le-a pus în vedere să nu asculte de 3 - 4 derbedei de la E [ducație] C [ultură] P [ropagandă] și să-și vadă de treburile lor”*³⁰.

²⁷ *Ibidem*, f. 1.

²⁸ *Ibidem*, f. 3.

²⁹ *Ibidem*.

³⁰ *Ibidem*, f. 14.

Reacția lui Nicolae Kercea era îndreptățită, de vreme ce la Regimentul 1 Căi Ferate erau șapte subofițeri și 26 de soldați membri de partid, la Cercul Teritorial Putna erau trei sergenți și un caporal, la Regimentul 5 Pionieri erau doi sergenți, un caporal și un soldat, iar la Regimentul 10 Dorobanți, trei sergenți și un caporal.

Ciofu Mihai, în fața atitudinii lui Nicolae Kercea, care nu-i mai menaja deloc pe comuniști, a cerut partidului „*să dea un exemplu, pentru combaterea reacțiunii criminale, care până în prezent nu a fost realizat: Nu a fost înlăturat din armată nici un ofițer reacționar, din cei patru care s-a predat material documentat și care se află la Comitetul Central*”³¹.

Pentru intensificarea propagandei, Ciofu Mihai a cerut de la Județeană Putna să i se pună la dispoziție, zilnic, câte zece ziare „*Scânteia*”, cinci „*România Liberă*”, două „*Adevărul*”, un exemplar din „*Dreptatea*”, cinci din „*Frontul Plugarilor*” și cinci din „*Viața Sindicală*”. Mai mult, Ciofu a pretins pentru el și „*pentru tovarășul plutonier Ioniță Aurel, care este pivotul de coeziune puternic în conlucrare cu mine, un ajutor, care să se rezume la cusutul a două costume de haine ce se află la croitor și pe care nu avem posibilități de a le scoate. Cât privește la subsemnatul, acesta să fie în afară de ajutorul ce mi se dă lunar, cu care fac față existenței. Pentru subofițerii activiști să se aprobe din partea Cooperativei Victoria o cotă lunară de zahăr, untdelemn și alimente de strictă necesitate*”³².

Un succes al secției militare comuniste poate fi considerat faptul că la Focșani a fost descoperit căpitanul Badea, care avea ca misiune să împiedice ca în armată să se infiltreze comuniști, el fiind în legătură cu mai mulți ofițeri din Garnizoana Focșani, printre care locotenent - colonelul Iftode Mihai și locotenentul Ciubotaru Gheorghe, ambii de la Regimentul 1 Căi Ferate.

³¹ *Ibidem.*

³² *Ibidem*, f. 14.

În ceea ce privește activitatea Educației, Culturii și Propagandei din Garnizoana Focșani, aceasta nu era deloc mulțumitoare și nu avusese rezultate remarcabile. Serviciul de E.C.P. era instalat la Palatul Prefecturii. Comandant secund pe Garnizoană era locotenentul - colonel Teodorescu, iar șeful serviciului era maiorul Mihăilescu, ajutat de căpitanul Tolbocea și de doi subofițeri. În cele trei luni de existență, până la 26 decembrie 1945, Serviciul de E.C.P. ținuse o singură conferință cu ofițerii pe Garnizoană și una cu subofițerii.

Cei de la E.C.P. erau acuzați de neimplicare: *„La Regimentul 1 C.F. nu a luat legătura cu nimeni și nici cu ostașii de la Manutanța Focșani și Secția de Pompieri, unde este un număr de cca. 70 de oameni care zac într-o mizerie de nedescris. Acești ostași sunt încă bătuți și torturați de o serie de ofițeri și subofițeri criminali, torturându-i pentru motivul că-și cer drepturile pe care nu le-au primit de 40 de zile și pentru că sunt îmbrăcați cu haine proprii / civile”*³³.

Nici la Regimentul 5 Pionieri Serviciul de E.C.P. nu avea succese prea mari, *„datorită unei puternice reacțiuni de aici și lipsei de curaj a comandantului secund munca este împiedicată într-o măsură foarte mare”*³⁴.

Secția militară comunistă din Putna avea, la 26 decembrie 1945, 14 membri de partid subofițeri și 48 de membri de partid soldați, împărțiți în șapte celule. Abia după o lună, în ianuarie 1946, s-a reușit recrutarea unui ofițer, care a devenit membru de partid împreună cu alți patru subofițeri și 18 soldați. Ofițerul recrutat se numea Geambașu Vasile, sublocotenent, comandantul secund al Secției de E.C.P. din Regimentul 1 Căi Ferate, care provenea din Divizia „Tudor Vladimirescu”. Era caracterizat *„ca fiind bine pregătit, iar ca educator, atunci când este ajutat, are sânge rece și hotărâre fermă. În lupta cu reacțiunea procedează cu tact, și niciodată nu dă*

³³ Ibidem, f. 33.

³⁴ Ibidem, f. 34.

înapoi, are multă răbdare de acțiune. Ca membru de partid deși demult înscris, a recrutat alți doi noi membri prin intermediul altor tovarăși”³⁵.

Revenind la activitatea Comitetului de Partid Județean Putna, în toamna anului 1945, eforturile au fost concentrate asupra resortului țărănesc, deoarece se considera că *„influența partidului la țară, în unele părți este destul de accentuată, prin faptul că țăranii au ajuns la convingerea că numai acest partid va face tot posibilul spre a le schimba starea de mizerie în care se găsesc”³⁶.*

Comuniștii se bazau pe ura țăranilor împotriva proprietarilor de pământuri și pe starea de mizerie a sătenilor care, din cauza secetei, ajunseseră în pragul disperării, fiind nevoiți să cumpere un sac de porumb cu 45.000 lei. Mai mult, în unele sate, la Câmpuri, Suraia și Străoane, apropierea iernii și sărăcia i-au împins pe țărani să intre cu forța în pădurile boierești pentru a-și lua lemne de foc.

Pentru a-i atrage de partea lor pe țăranii nemulțumiți, au fost trimiși Petre Donea și Neculai Găneț, care au reușit să înființeze șapte celule țărănești, cu 152 de membri. Au fost ținute întruniri în comunele Parava, Drăgușani, Coțofenești și Câmpuri, unde au participat între 100 și 150 de persoane. Celulele de partid erau controlate regulat de către cei doi, însă, în luna noiembrie 1945, resortul țărănesc a intrat într-un profund declin datorită faptului că Neculai Găneț a fost numit vicepreședinte la Frontul Plugarilor, iar Petre Donea s-a îmbolnăvit și a fost operat³⁷.

De la jumătatea lunii octombrie 1945, la Focșani, începuse să funcționeze Școala de cadre a comuniștilor, cu 35 de elevi, care participau la cursuri în fiecare seară între orele 18 - 20. Propaganda partidului se făcea prin întruniri publice, ședințe, adunări educative, ziare de perete, ziare de stradă și prin ziarul local „Zorile” care apărea bisăptămânal. Cu toate acestea, Vasile Băcioiu recunoștea că

³⁵ *Ibidem*, f. 36.

³⁶ *Ibidem*, dosar nr. 4 / 1945, f. 55.

³⁷ *Ibidem*.

propaganda partidelor istorice „reacționare” era mult mai eficientă, „grație demagogiei care se face și prinde mai bine în comunele unde organizațiile noastre nu sunt de ajuns de vigilențe”³⁸.

Cu privire la starea de spirit a oamenilor de rând, secretarul Secției comuniste locale aprecia că „deși Focșaniul era unul dintre centrele cele mai puternice ale mișcării legionare, observă că masele muncitorești înclină în număr din ce în ce mai mare spre P.C. și organizațiile noastre de masă. Mulțimea apreciază la justa sa valoare gestul făcut de Guvernul U.R.S.S., care a acordat atâta înțelegere guvernului Român Dr. Petru Groza, iar reforma agrară, retrocedarea Ardealului de Nord și întoarcerea prizonierilor din U.R.S.S., sunt fapte care atârnă greu și fac balanța politică să încline tot mai mult spre stânga. Avem însă mult de luptat contra reacțiunii, în cap cu prefectul județului Putna, avocatul Chele, care caută să amăgească masele cu scopul de a profita de a mai pescui în ape tulburi, așa cum au făcut-o și până la 23 August 1944”³⁹.

Tot în luna octombrie 1945, la Adjud au avut loc incidente între comuniști și social - democrați, datorită faptului că prefectul Constantin Chele l-a schimbat din funcție pe primarul comunist din comuna Coțofenești, Ion Plop. Secretarul de partid din Adjud, B. Olaru era convins că „intenția prefectului a fost de a crea animozități între comuniști și social - democrați, pentru a câștiga reacționarii”⁴⁰.

Elemente social - democrate, cum erau învățătorul Petre Ghionoiu, care ataca public guvernul Petru Groza și Uniunea Sovietică și învățătorul Trandafir Gheorghe, erau considerate agenți provocatori. În urma presiunilor, comuniștii au reușit, prin demagogie, să atragă pe săteni de partea lor, ajungându-se la situația ca primarul

³⁸ *Ibidem*, dosar nr. 1 / 1945, f. 50.

³⁹ *Ibidem*.

⁴⁰ *Ibidem*, f. 62.

Ion Plop să fie menținut în funcție, iar astfel de cazuri, pe viitor, să fie dezbătute în Frontul Unic Muncitoresc din Adjud ⁴¹.

Același B. Olaru, pentru a consolida poziția comuniștilor din Adjud și a-și îndepărta rivalii politici, a întocmit o listă cu cei mai mari „reacționari”, pe care a înaintat-o Comisiei Aliate de Control (Sovietică), în speranțe, probabil, că aceștia vor fi arestați.

Fostul pretor Vasile Terțan era în capul listei, fiind acuzat că nu sprijină nicio acțiune democratică și că avea legături cu reacționarii din partidele istorice.

Medicul Gheorghe Grigorescu care profesa la Spitalul C.F.R. din Adjud era acuzat că avusese legături cu ofițerii germani înainte de 23 august 1944. Mai mult, după această dată, a ascuns și îngrijit răniți germani, fără a-i preda autorităților sovietice, iar acum, în calitate de medic de ceferiștilor, îi influența negativ, „*derutându-i de la organizațiile democratice*” ⁴².

Avocatul Pătrășcanu, fost primar al orașului Adjud în timpul lui Ion Antonescu, „*ca o slugă credincioasă, a persecutat populația de altă confesiune*” ⁴³. Avocații Floru Pralea și Vlase, unul liberal și celălalt țărănist, erau considerați și ei fasciști și reacționari.

Constantin Tiliță, comerciant care avea două chioșcuri de ziare și o cârciumă, alături de cizmarii Roșu Neculai, Ion Marin și studentul Bordea erau înfățișați ca legionari notorii și adversari ai comuniștilor.

Cârciumarul Toma Dumitru și profesorul Ștefan Constantinescu erau „*profasciști, se adună cu reacționarii, au atitudine antidemocratică și fac propagandă în masele muncitorești, împiedicând democratizarea muncitorilor*” ⁴⁴.

La ceferiști, cei mai mari adversari ai comuniștilor erau impiegații de mișcare Cristescu, Băluță, Rădulescu și Cioclenci, șeful

⁴¹ *Ibidem*.

⁴² *Ibidem*, f. 61.

⁴³ *Ibidem*.

⁴⁴ *Ibidem*.

de personal Ion Chiriac, secretarul stației, Constantin Nicolae, șeful de Gară N. Bârnă și conductorul Canilopol, „*toți au o atitudine antidemocratică, inducând în eroare masele*”⁴⁵, arăta secretarul B. Olaru.

Și cum Secția de la Adjud mergea foarte bine, B. Olaru a cerut de la Focșani să i se trimită 100 de adeziuni „*întrucât nu mai avem decât 12 bucăți și au început în plasă să mai adere câțiva dintre plugari care vin direct de la Partid, trecând peste Frontul Plugarilor...*”⁴⁶.

B. Olaru și I. Platon, secretarul politic al Secției din Adjud, la jumătatea lunii noiembrie 1945, l-au exclus din partid pe șeful Comisariatului de Poliție din Adjud, Ștefan Antal, numit tot de ei în această funcție. Bețiv și corupt, acesta întrecuse măsura în zilele de 11 și 12 noiembrie 1945, când, chiar în sediul partidului, fiind în stare de ebrietate, a făcut scandal după care „*a tras cu mitraliera din balconul poliției, de s-au speriat cetățenii. Toți oamenii spun că e omul comuniștilor...*”⁴⁷.

Dacă prezența Armatei Roșii pe teritoriul României după 23 august 1944 a fost pilonul principal pe care s-au sprijinit comuniștii în ascensiunea lor spre cucerirea întregii puteri în stat, asocierea acestora în mentalul colectiv cu rușii, mai bine spus cu comportamentul acestora, nu a fost de bun augur pentru ei, căci omul de rând compara comunismul cu purtarea rușilor care, de cele mai multe ori era îngrozitoare. Furturile, violurile, jafurile și crimele comise de soldații Armatei Roșii s-au întipărit atât de bine în mentalul colectiv, încât nici azi, la aproape 70 de ani distanță, nu s-au șters.

Faptul că prin comportamentul lor ostașii sovietici au adus deservicii comuniștilor români care încercau să-și facă propagandă în rândul oamenilor care abia scăpaseră de o dictatură, cea antonesciană, iar acum, în loc să aibă liniște și pace, trăiau cu frica de ruși, este

⁴⁵ *Ibidem*.

⁴⁶ *Ibidem*, dosar nr. 6 / 1945, f. 64.

⁴⁷ *Ibidem*, f. 63.

recunoscut și de secretarul Comitetului Județean de Partid Putna, Vasile Băcioiu. Acesta s-a adresat Regionalei Dunărea de Jos a Partidului Comunist Român în speranța că se vor lua măsuri pentru oprirea abuzurilor „*aliatului de la Răsărit...Unii tovarăși sovietici, sub influența rachiului sau a vinului, atacă și jefuiesc fără nici o deosebire pe oricine le ese în cale. Marea majoritate a populației românești socotește că organizațiile noastre de mase și Partidul Comunist cu Armata Roșie formăm un tot, iar din cauza faptelor mai sus menționate ale unor tovarăși sovietici noi suntem priviți cu neîncredere și ură chiar. Nu putem vorbi despre realizările statului socialist când sub ochii noștri se întâmplă atâtea crime și tâlhării: Ne pierdem popularitatea. Tot din această cauză nu putem ține ședințe după ora șase seara pentru că tovarășii noștri riscă să fie dezbrăcați de haine.*

Exemplu: I. Tobâltoc, membru de partid, a fost dezbrăcat sub amenințarea automatelor. De asemeni, după ora 18 nu mai putem ține cursuri la școala de cadre pentru că nimeni nu mai are curajul să meargă noaptea pe străzile lăturalnice ale orașului. Din cauza acestor tâlhării aprovizionarea întregului județ cu alimente și articole de îmbrăcăminte este stânjenită, iar satelor amenințate cu foametea nu le putem duce numai vorbe goale.

O doamnă din Brăila, lângă satul Măicănești, a fost atacată și jefuită și, pentru a scăpa, a dat bici calului și a fost împușcată. Doamna Cucoșel, care are fabrică de cherestea, la podul de peste Siret din comuna Nănești, a fost oprită între comuna Vulturii și Boțârlău, jefuită și dezbrăcată până la piele.

Soția domnului ministru al Naționalităților, Vlădescu – Răcoasa, venită în comuna Jariștea, la plecarea spre București, chiar în Gara Focșani a fost jefuită.

Tovarășul Manole Nadler, întorcându-se de la Sindicat spre casă, pe strada Genunianu, în apropierea centrului orașului, a fost jefuit de către ruși, luându-i-se banii și actele.

Până și subsemnatul a fost acostat și bruscat, pentru a conduce câțiva tovarăși în stare de ebrietate la o...casă de toleranță.

Este absolut nevoie ca autoritățile militare sovietice cât și cele românești, să soluționeze cât mai grabnic această gravă problemă care împiedică mult activitatea noastră propagandistică”⁴⁸.

În luna noiembrie 1945, Resortul de cadre, condus de Ioan Boboceă, preciza că în județul Putna numărul membrilor de partid ajunsese la 1.000, dintre care 347 la orașe, grupați în 22 de celule, iar restul la țară, în 28 de celule. În județ existau trei școli de cadre, una la Focșani cu 27 de elevi, una la Comitetul de Plasă în Adjud cu 12 elevi și una la Mărășești cu 14 elevi. Munca pe teren era foarte dificilă din cauza lipsei de ajutoare și a mijloacelor de transport⁴⁹.

Dacă în județ situația oamenilor era disperată, sărăcia și foametea predominând, comuniștii le puneau pe seama fostului regim și a partidelor istorice: *„Populația este amenințată de foamete, lipsesc mijloacele de transport pentru aprovizionare. Elemente de rea credință, rămase în posturi de conducere în județ, încurajează șvonuri alarmiste, dezordinea, hula, minciuna și specula. În privința speculei, atât la sate cât și la orașe, prețurile mărfurilor cresc de la zi la zi enorm. Cei săraci și lipsiți sunt primii factori de contribuție naționali; de la ei se blochează vite, furaje etc. Corvezile sunt executate de ei, pe când drepturile ce li se cuvin sunt folosite de elemente reacționare și fasciste, care sub conducerea lui Antonescu ne-au umplut țara de șchiopi, de orbi, de văduve și copii orfani fără crezământ”⁵⁰*, declara Vasile Băcioiu la 24 noiembrie 1945.

Printre cei mai aprigi dușmani ai comuniștilor, la Focșani erau menționați: Vasile Țirioiu*, fost prefect liberal, Culiță Constantinescu,

⁴⁸ *Ibidem*, dosar nr. 1 / 1945, f. 40.

⁴⁹ *Ibidem*, dosar nr. 8 / 1945, f. 7.

⁵⁰ *Ibidem*, dosar nr. 1 / 1945, f. 42.

* **Vasile Țirioiu** (1890 - 1876). Magistrat, deputat și prefect, memorialist. A urmat cursurile liceale la Liceul Internat „Costache Negruzzi” din Iași (1901 - 1909). Absolvent al Facultății de Drept din cadrul Universității București, audiind însă și cursurile de istorie – geografie ale Facultății de Litere. A făcut campania din Bulgaria în 1913, după care a intrat în magistratură, ca ajutor de judecător la Moinești între 1914 -1916, în acest

președintele Partidului Național Țărănesc și avocat, preotul Honoriu Filimon, fost protopop, Gheorghe Diaconu, profesor și secretarul asociației „*Thuringclub*”, profesorul Chiriac, social – democrat și director al Liceului Teoretic de Băieți și Zaharia Mihail, președintele Camerei de Comerț și Industrie. Trofin Lozinschi, primarul orașului, era considerat prea slab, neavând destulă energie pentru a nu se lăsa influențat de ceilalți „*recționari*” în activitatea sa.

Toți aceștia, „*și mulți alții cu posturi mai mici în acest oraș și județ, sabotează măsurile guvernului și fac nenumărate greutăți în munca de organizare a muncitorilor. Dl. Prefect a schimbat până acum treizeci de primari care făceau parte din organizațiile noastre și*

ultim an publicând la Editura „Socec” din București lucrarea „*Bătrânii*”. A luptat ca ofițer de front în Războiul de Reîntregire a Neamului, fiind demobilizat în martie 1918. Prețuirea de care s-a bucurat în timpul studenției din partea lui Simion Mehedinți îi oferă șansa de a-i fi șef de cabinet la Ministerul Instrucțiunii Publice și Cultelor (5 martie – 24 octombrie 1918) în guvernul lui Alexandru Marghiloman. În 1920 renunță la magistratură și se stabilește definitiv la Boloteștii părinților săi ca simplu agricultor și viticultor. A activat ca primar al comunei Bolotești (1926 - 1929), însă, fără salariu. Vicepreședinte al Camerei Agricole Putna (1923 - 1936). Administrator al Casei de Credit a Agriculturii (1929 - 1933). Prefect al județului Putna (1934 - 1937). Președinte al Federației Naționale a Cooperativelor Viticole și Pomicole din România (1937 - 1947). Deputat de Putna (1945 - 1947). Președinte al Casei de Depuneri și Consemnațiuni București (1947). Din 1949 a fost evacuat din locuința de la Bolotești, fiind nevoit să-și ducă restul zilelor la sora sa din București. A lucrat ca „*mic funcționar*” la o întreprindere de construcții din Capitală până în 1957, când se pensionează. Autor al lucrării „*Istoricul podgoriei putnene*”, al monografiei „*Satul Boloteștii Putnei – din trecut și până astăzi*”, rămasă, însă, la stadiul de manuscris. La îndemnul soților Florica și Iulian Albu a scris lucrarea „*Amintiri – Cum am colaborat cu profesorul Simion Mehedinți*”, publicată de Asociația Personalului Didactic Focșani în 1995, prin grija profesorului Costică Neagu (Valeriu Anghel, Alexandru Deșliu, *op. cit.*, p. 295 – 296; vezi și Horia Dumitrescu, *Vasile Țiroiu și Savel Rădulescu. Corespondență în Cronică Vrancei*, vol. III, coordonator: Horia Dumitrescu, Editura Pallas, Focșani, 2002, p. 306 - 315).

*a pus în locul lor liberali sau alte elemente antidemocratice sau elemente de-a dreptul fasciste...”*⁵¹.

Faptul că în județ comuniștii erau ocoliți de către oameni și nu aveau succes cu propaganda lor, se datora „*reacțiunii care speculează, politizând în favoarea ei toate neajunsurile prin care trece țara: Armistițiul, specula, sabotajul, seceta, împrumutarea nedefinitivă, blocarea cerealelor, rechiziții etc. Ei mint masele și le îndepărtează de organizațiile democratice. În acest mod se explică rezistența populației, iar despre rezistența unor elemente din armata română, putem spune că ura lor nejustificată față de organizațiile noastre este convingerea lor că aceste organizații, întărindu-se, vor dărâma edificiul murdar care se crease în România, bazat pe șperț, jaf și furturi săvârșite de ei în U.R.S.S. Astăzi, când toate aceste privilegii le sunt pierdute, le creează deziluzii. În altă ordine de idei, menționăm clasa muncitoare, urbană și rurală, care nu este ridicată politicește îndeajuns și a fost obișnuită ca toate îndreptările social – politice să vină de sus în jos*”⁵², se arăta în Raportul de la sfârșitul lunii noiembrie 1945, întocmit de comuniștii locali.

Pentru atragerea țărănimii de partea lor, comuniștii au încercat, prin reforma agrară, să-și întărească pozițiile și să pozeze în apărători ai proprietății țărănești. Astfel, împrumutarea țărănimii sărace reprezenta, în concepția lor, nu numai baza unui avânt economic a țărănimii, ci și baza esențială pentru activarea ei politică.

Vasile Băcioiu considera că „*reacțiunea se servește din greșelile comise în legătură cu aplicarea reformei agrare. Caută să-și întărească poziția de rezistență față de expropriere și seamănă în mediul țăranilor neîncrederea în păstrarea principiului proprietății private, folosind teama de colectivizare, exploatează orice dezbinare în rândul țăranimii pentru a ponegri democrația și guvernul țării și*

⁵¹ S.J.A.N.Vn., fond Comitetul de Partid Județean Putna, dosar nr. 1 / 1945, f. 45.

⁵² *Ibidem*, f. 47.

caută pe toate căile să creeze în afară și înlăuntrul țării o atmosferă de nesiguranță și anarhie în jurul reformei agrare”⁵³.

Aparatul de propagandă al comuniștilor se lăuda cu apariția a opt ziare de perete, dintre care patru la sindicate și ziarul local „Zorile”, cu un tiraj de 2.000 de exemplare. A fost deschis un depozit pentru difuzarea cărților și ziarelor de la Editura „Cartea Rusă” și a fost organizată Comisia Culturală a Sindicatelor, compusă din 11 membri. Echipa teatrală a sindicatelor muncitorești dădea reprezentații în satele din județ, însă munca pe linia țărănească era îngreunată din cauza lipsei de instructori și a mijloacelor de transport⁵⁴.

Faptul că la Focșani comuniștii nu se bucurau de simpatie, este confirmat și de sărbătorirea onomasticii regelui Mihai, la 8 noiembrie 1945, când preotul Streche a vorbit în fața asistenței și a fost întâmpinat cu multă răceală de public⁵⁵.

La sfârșitul lunii noiembrie 1945, comuniștii din Mărășești s-au confruntat cu un caz special. Irimiță Alexandrescu, membru de partid în organizația Mărășești și fost soldat în Divizia „Tudor Vladimirescu”, a fost împușcat de către ruși în noaptea de 30 noiembrie 1945, cu scopul de a fi jefuit. Provenind dintr-o familie modestă, părinții săi au fost ajutați cu suma de 250.000 lei ca să-l îngroape, bani primiți de la organizația de partid din Mărășești. Așa cum recunoștea responsabilul politic, faptul că a fost împușcat de ruși a adus multe prejudicii partidului, îndepărtând oamenii, astfel că s-a încercat mușamalizarea cazului: *„La înmormântare, am căutat să mobilizez tovarășii comuniști din Mărășești, să ia parte și să țină cuvântări. Procesiunea a fost făcută în mod deosebit, accentuându-se lupta și calitățile defunctului. Eu am ținut o cuvântare și am sfătuit pe tovarășii ca ancheta să nu fie cunoscută de nimeni pentru a nu discredita Armata Roșie în fața opiniei publice. Toate acestea sunt*

⁵³ *Ibidem*, dosar nr. 5 / 1945, f. 28.

⁵⁴ *Ibidem*, dosar nr. 1 / 1945, f. 54.

⁵⁵ *Ibidem*, f. 70.

*controlate de noi alături de comandanții sovietici și ancheta ne va fi satisfăcătoare”*⁵⁶.

Tot la sfârșitul lunii noiembrie 1945, în vederea pregătirii alegerilor din 1946, comuniștii au luat măsuri pentru epurarea Justiției. Astfel, la cele nouă judecătoria din județ, la Obobești, Panciu, Mărășești, Adjud, Sascut, Suraia, Năruja, Tulnici, Vidra, la Tribunalul Putna, Parchet și Judecătoria Focșani s-au întocmit liste cu magistrații care nu corespundeau politic.

Peste 90 % dintre magistrați erau catalogați drept „*reționiari*” sau „*fasciști*”, iar pentru înlocuirea lor, mai ales în zonele de la țară, comuniștii dispuneau de ...18 învățători și trei profesori⁵⁷!

La 30 noiembrie 1945, Vasile Băcioiu i-a scris lui Lucrețiu Pătrășcanu, ministrul Justiției, cerându-i „*să fie înlăturată actuala formație a magistraturii de la Tribunalul Putna, după cum urmează:*

1) *În locul primului președinte Mangiurea Ștefan, să fie numit Tov. procuror Nicolau Alexandru, actualmente judecător președinte la Judecătoria Baia.*

2) *În locul primului procuror Tomiță Ion, să fie avansat Constantin Șendrea, actual judecător la Tribunalul Putna.*

3) *În locul lui Constantin Ionescu, președintele Secției a II – a, să fie avansat Sârbu Dumitru, judecător de Instrucție la Cabinetul II din Tribunalul Putna.*

4) *În locul judecătorului de Instrucție Sârbu Dumitru, în cazul când este avansat și desigur postul rămâne vacant, să fie numit Ion Dimitriu, actualmente judecător la Judecătoria Plăinești, Râmnicu – Sărat.*

5) *În locul judecătorului de ședință din Trib. Putna, Andrei Gâță, să fie transferat judecătorul Sătcoianu Gheorghe, actualmente judecător la Judecătoria Adjud.*

⁵⁶ *Ibidem*, dosar nr. 4 / 1945, f. 92.

⁵⁷ *Ibidem*, dosar nr. 3 / 1945, f. 61.

6) *În locul judecătorului Davidoglu Enisc de la Judecătoria Focșani, să fie avansat și transferat Gheorghe P. Dimian, ajutor de judecător la Panciu.*

În cazul în care mișcarea nu se poate face, rugăm ca tov. Nicolau Alexandru să fie nemijlocit încadrat în Trib. Putna, chiar cu delegație”⁵⁸.

La 1 decembrie 1945, cu ocazia sărbătoririi revenirii Ardealului la Patria-Mamă, echipe de propagandiști au vizitat instituțiile și întreprinderile particulare, unde au vorbit despre „realizările” guvernului Petru Groza și au atacat, într-o manieră forte, partidele istorice.

Ziua de 13 decembrie 1945 a prilejuit comuniștilor din județul Putna sărbătorirea a două evenimente: aniversarea zilei de naștere a „dragei tovarășe” Ana Pauker și comemorarea a 27 de ani de la greva tipografilor din București, reprimată de autorități cu o deosebită energie.

Opt zile mai târziu, la sediul Partidului Comunist din Focșani, s-a aniversat „cu mult entuziasm ziua de naștere a celui mai genial conducător de popoare, Generalissimul Stalin”⁵⁹.

Pe plan economic, situația din județul Putna se deteriora, aprovizionarea cu alimente fiind din ce în ce mai anevoioasă, uneori lipsind cu desăvârșire. Regiuni întregi erau stăpânite de foamete, peste 80 % din localitățile montane, nefiind aprovizionate cu porumb.

Referitor la activitatea celorlate partide, „istorice și reacționare”, Vasile Băcioiu a afirmat că „în afară de P.S.D., care are oarecare aderență în lumea imaterială, a orașelor și a satelor, țărăniștii și liberalii nu au ținut nici o întrunire sau manifestare cu caracter politic. Reacțiunea nu a scos capul, dar surd duce lupta de desconsiderare a guvernului și, așteptând, speră și lansează diferite svonuri”⁶⁰.

⁵⁸ *Ibidem*, f. 17.

⁵⁹ *Ibidem*, dosar nr. 1 / 1945, f. 60.

⁶⁰ *Ibidem*.

Nu întotdeauna echipele de propagandă ale comuniștilor, chiar dacă se ascundeau în spatele Frontului Plugarilor sau a altor asociații patronate de aceștia, aveau succes. De multe ori, prin satele vizitate se găseau destui oameni care, fie se întorseseră de pe front și văzuseră „raiul” comunist la el acasă sau erau informați cu privire la scopurile lor. Astfel, se întâmpla ca propagandiștii să poarte pe pielea lor, mult timp, semnele aprecierii pe care oamenii locului le-o arătau cu dărnicie.

La începutul lunii decembrie 1945, Ion Platon, secretarul organizației comuniste din Adjud, împreună cu propagandiștii Iordache Geneș și Gheorghe Seceleanu, au mers în comuna Păncești pentru a face prozeliți.

Ajunși aici, cei trei s-au înfățișat primarului și i-au spus acestuia că au venit în scop de propagandă pentru Frontul Plugarilor. În fața Primăriei, unde se adunaseră vreo 1.000 de săteni, primarul i-a prezentat pe aceștia, dându-le cuvântul. Cât timp Ion Platon vorbea sătenilor, primarul „a aranjat imediat o echipă de derbedei ... eu am început să arăt însemnătatea organizației, dar în fața mea era aranjată echipa compusă din: Costică Gh. Popa, zis Gaiță, Vasile Brici, Petre Cantiș, zis Ologu și Zavastin Șerbănescu, care au început să strige că suntem niște comuniști și hoși și ducem lumea în eroare cu Frontul Plugarilor. În acel moment, primarul a făcut cu ochiul la cei ce-i aveau în spate și atunci, Nicolae Ignat, zis Porcoiu, mi-a făcut brânci de pe scările primăriei și am căzut jos în mâinile derbedeilor, care au început să mă lovească cu pumnii în cap. În acel moment, primarul și șeful postului de jandarmi s-au făcut nevăzuți.

Tovarășii Geneș și Seceleanu m-au scos din mâinile bătăușilor și m-au tras pe scările primăriei. Ei trăgeau de mine sus, iar bătăușii voiau să mă bage în mulțime, de unde nu mai scăpam. Când m-am văzut sus și eram toți trei tovarăși la un loc, am crezut că suntem scăpați, dar lumea înnebunise toată, îndemnată de primar, care zicea să ne omoare, căăștia sunt comuniștii de la Adjud, care pun afișe pe străzi.

Bătăușii, îndemnați de el, l-au luat pe tov. Geneș Iordache și au început să-l bată, iar pe mine și pe tov. Seceleanu ne-au scos niște săteni pe o ușă din dosul primăriei și ne-au dat pe mâna altor bestii, care ne-au luat în primire. Găsind un moment prielnic, am sărit gardul și am fugit în curtea bisericii și de acolo, în pădure, dar tov. Geneș a fost prins și bătut cu ciomegele până l-au crezut mort.

Din spusele tovarășilor noștri membri de partid din comună, care și ei au fost bătuți, banda a fost aranjată de autorități, în frunte cu primarul, notarul, preotul, șeful postului de jandarmi și o clică a lor”⁶¹, arăta Ion Platon tovarășilor de la Focșani cum au fost primiți la Pănțești.

La sfârșitul lunii decembrie 1945, Școala de cadre din Focșani a fost evaluată de către Regionala Dunărea de Jos. Paul Botez, fiul fostului prefect, chiar dacă petrecuse o bună parte din timp în spital, asimilase bine materialul predat. Mai mult, „prejudecățile burgheze cu care a intrat în școală, le-a putut înlătura în mare măsură. S-a putut observa conștiinciozitate în muncile încredințate, însă va trebui dinamizat. Poate ajuta resortul de Educație politică a județului”⁶².

Petre Rusu dovedise în nenumărate rânduri devotamentul față de partid și clasa muncitoare prin arătarea slăbiciunilor unor tovarăși. La învățătură avea un zel deosebit, iar sarcinile primite și le îndeplinea cu o conștiinciozitate deosebită.

Secretarul Regionalei Dunărea de Jos considera că „este necesar să fie îndrumat pe linia țărănească și încurajat pentru munca ce i se va atribui. Are manifestări cu caracter accentuat stânjist”⁶³.

În ceea ce privește pe cele două femei de la Școala de cadre, Maria Beschia fusese exmatriculată, iar Eugenia Cursaru fusese

⁶¹ *Ibidem*, dosar nr. 7 / 1945, f. 32.

⁶² *Ibidem*, dosar nr. 8 / 1945, f. 31.

⁶³ *Ibidem*.

apreciată drept o elevă model, însă mai avea „*prejudecăți și tendințe mic - burgheze*”⁶⁴.

Emil Rusu era premiantul clasei, primind numai laude „*pentru sârguința cu care a căutat să asimileze materialul, pentru conștiinciozitatea cu care s-a achitat de îndatoririle sale și spiritul tovrășesc de care a dat dovadă*”⁶⁵.

La sfârșitul anului 1945, comuniștii se aflau în plină ascensiune. Pregătirea alegerilor din anul 1946, prin care aveau să aibă asigurată puterea absolută și înlăturarea partidelor politice tradiționale, reprezentau principalele obiective ale acestora, iar abolirea monarhiei urma să fie ultimul pas spre instaurarea stalinismului în România pentru mai bine de patruzeci de ani.

Analiza documentelor prezentate probează, fără urmă de îndoială, situația precară a comuniștilor români, ura oamenilor de rând la adresa acestora și faptul că, fără sprijinul Armatei Roșii, acest regim nu s-ar fi putut consolida niciodată.

⁶⁴ *Ibidem.*

⁶⁵ *Ibidem.*